Carin Jämtin: Tal på Socialdemokraternas extrakongress 2011

Talare
Carin Jämtin
Partisekreterare

Datum
27 mars 2011

Plats
Stockholm

Till att börja med – tack för det förtroende som ni gett Håkan och mig. Jag tror att jag kan uttala mig för Håkan också när jag säger att vi ska göra vårt absolut bästa. Jag känner ett enormt stort ansvar. Vi tillhör Sveriges största politiska parti, så är det mina vänner. Jag hade fel i går. Vi har 108 000 medlemmar, inte 103 000. Nu är det bara att kämpa på och bli ännu större!

Jag känner ett stort ansvar mot medelombudet och det yngsta ombudet och ni kommer troligen från ett medellän, för båda kommer från Gävleborgs partidistrikt – medelombudet Sven-Erik Lindestam och Linnéa Wickman, det yngsta ombudet. Det var härligt att se er båda här i talarstolen för en stund sedan.

Jag känner också ett ansvar gentemot alla dem som inte är medlemmar i vår rörelse men som med nyfikenhet – kanske ibland också med misstro – riktar sina blickar mot oss den här helgen, som hoppas och som undrar vart socialdemokratin är på väg och som, tror jag, blivit lite mer nyfikna och lite mer positiva.

Vi har ett gediget beting och hårt arbete framför oss. Vi kommer att göra framsteg och vi kommer också att gå på ett och annat bakslag. Vi har några tuffa år framför oss, men en sak lovar jag er här i dag: Jag ska göra mitt allra bästa för att vi tillsammans blir ett parti som återigen blir den självklara rörelsen för alla som vill ett bättre, ett friare och ett rättvisare Sverige, och jag ska göra mitt absolut yttersta för att Håkan Juholt blir vår statsminister efter valet 2014.

Partivänner, nu ska jag ta en stund och prata med er om vad jag vill och vad jag tror är viktigt för vårt – och jag lånar några strofer av Cornelis – ”lite trötta, slitna och väderbitna älskade” parti. Vi var nere för räkning efter knocken i valet i höstas. Så är det. Inget snack om saken. Men efter de här två fantastiska

dagarna tror jag att det är fler än jag som känner att vi verkligen är på väg att resa oss.

Och i arbetet med att stärka rörelsen vill jag prata om tre saker som jag tror kommer bli helt avgörande för att vi ska vinna nästa fajt, bygga upp vårt parti och vinna valen. Jag vill tala med er om omtanke – som i omtanke om varandra i partiet, engagemang – som i insikten att det nu är dags för handling, och självförtroende – som i en orubblig tro på att vi socialdemokrater har ”underbara dagar framför oss” för att citera titeln på en aktuell bok om Olof Palme.

Jag vill starta i omtanken. Det är ett oerhört vackert litet ord. Om Tanke. Det handlar att tänka på sin nästa med genuint intresse och genuin värme.

Jag tillhör inte dem som i första hand ser socialdemokratin som en speciell ekonomisk modell. Jag tillhör inte heller dem som ser vårt parti som främst ett knippe stadgar som håller ihop en grupp människor som samlas till kongress ibland, som vi har gjort den här helgen.

För mig är socialdemokrati en moralisk kompass eller, om man så vill, en uppsättning värderingar. Det är en tro på samhället, en tro på samarbete och på att vi, alla tillsammans, kan uppnå mer än vad vi kan var och en för sig. Det är grundläggande och tidlösa, värderingar om alla människors lika värde, rättigheter och ansvar, om respekt gentemot sin nästa och om solidaritet med varandra.

Om man ser socialdemokratin på det sättet, som en anda som omsätts både i politiska ambitioner om hur vi vill organisera samhället och i ambitioner om hur vi vill organisera vårt parti, så är det rimligtvis den andan vi måste följa.

Jag är övertygad om att vi, som så ofta förr, kommer gå stärkta ur mörka stunder och djupa dalar men det förutsätter, mina vänner, att vi agerar mot varandra så som vi själva vill bli bemötta. Att vi låter våra värderingar genomsyra vårt sätt att möta varandra i partiet. Med respekt och med omtanke. Med tydlighet och värme. Och framför allt, kamrater, att vi pratar med varandra i stället för om varandra.

Och en sak ska vi ha klart för oss. Vi kommer att vinna nästa val tillsammans,

precis som vi förlorade förra valet tillsammans. Jag kommer själv från Stockholm, där vi socialdemokrater inte bara i det senaste valet utan i flera val misslyckats med att vinna människors förtroende. Självklart har jag en del av ansvaret för det misslyckandet. Men den som tror att han eller hon kan svära sig fri från ansvar och peka på partivännen i raden bredvid och säga ”Det var ditt fel att det gick som det gick”, missar inte bara budskapet som väljarna gav oss. Den går också gruvligen miste om möjligheten att ärligt se vad som gick snett, lära sig av begångna misstag och pröva igen.

Tro mig – det finns väldigt många som skulle vilja att vi stannar upp, hellre än att vi ägnar oss åt annat än att hitta lösningar på de utmaningar Sverige står inför. Vi ska inte unna dem det. Framför allt ska vi ge dem en rejäl match.

Vi ska reflektera, det ska vi göra. Vi ska dra lärdomar och vi ska hämta styrka ur våra grundläggande värderingar och vår historia. Allt det kan synas självklart. Men alltid ska syftet vara att föra oss framåt in i den framtid som börjar i dag.

Partivänner, vi är i grunden del av en utvecklingsoptimistisk rörelse som strävar efter att göra saker bättre – samhället starkare, individen friare och partiet öppnare, kompetentare och modernare. Vi tror inte, likt våra politiska motståndare till höger och till vänster, att det bara finns en väg att gå. Det finns många. Strävan efter förändring, förbättring och framsteg är en lika naturlig del av vår politiska idé och vårt arv som högtidsorden om solidaritet, jämlikhet och rättvisa. Det är på oss det beror, vänner, för vi ska göra vårt parti till den starkaste förändrande kraften i Sverige!

Det här leder in mig på det andra jag vill tala med er om – engagemang, för det är dags för handling. Det har sagts många gånger den här helgen från den här talarstolen: Höstens val var en katastrof. Men låt oss vara ärliga med varandra. Vi var nog många som 2006 tänkte att en gång är ingen gång och 2010 blir allt som vanligt igen.

Många av er härinne har vunnit val både 2006 och 2010. Många av er härinne sitter i ledningen för kommuner, regioner eller landsting. Nu är det dags för oss att lära av varandras erfarenheter för att också kunna vinna på nationell nivå, för i det gemensamma åtagandet att vinna i riksdagsvalet har vi gemensamt misslyckats.

Två gånger är en vana och vi har inte råd att misslyckas igen. Det är allvar nu och vi måste öppna upp våra ögon inför omvärlden och helt enkelt uppdatera partiet och politiken.

”Mot nya djärva mål” – så löd det sena 1960-talets socialdemokratiska paroll. Den satte fingret på en obändig lust till framsteg. Den lusten är minst lika viktig i dag. Ett parti med berättigande måste stå i förbund med framtiden.

Ska vårt parti bli den breda kyrka som Göran Persson så varmt brukar prata om måste vi tala till och lyssna på alla de människor som tror att Sverige blir starkare och individen friare om vi hjälps åt att lösa gemensamma utmaningar tillsammans.

Jag är, vilket jag tror att jag delar med många av er, övertygad om att de som vill och kan hjälpa till är många fler än dem som lade sin röst på oss i fjol eller som är medlemmar i dag. Jag tror att det beror på att ingen annan politisk kraft förmår kombinera utveckling med jämlikhet och tillväxt med rättvisa.

Vi måste visa den socialdemokratiska historien och kombinera den med framtiden. Socialdemokratins historiska styrka är att formulera pragmatiska lösningar för sin samtid, vilka talar till en majoritet av befolkningen.

Vi ska lyssna på alla dem som var socialdemokrater fram till i september i fjol men då kanske valde att ge sitt förtroende till ett annat parti för att de inte tyckte att vi såg deras verklighet. Vi ska göra det – inte för att kortsiktigt taktisera utan för att vi är genuint intresserade av att vinna deras förtroende och se deras verklighet. I det arbetet är det viktigt att vi lär av varandra, som exempelvis av vännerna i Smedjebacken, Södertälje och absolut av vännerna i Sigtuna, där partiet mot alla odds och mot alla förutfattade meningar växer och samlar fler medlemmar och väljare. Vi ska lära av partivännerna i Västerbotten, där inte en enda Sverigedemokrat kom in i en enda politisk församling. Det förtjänar en applåd!

Vi ska absolut inspireras även av andra. Vi ska inspireras av dem som förnyat medlemskapets värde, som exempelvis fackförbundet Unionen som förnyat formerna för fackligt engagemang och i dag är det snabbast växande TCO-förbundet. Eller av nykterhetsrörelsen som ökat i medlemsantal under flera år. De har arbetat på ett strategiskt och klokt sätt.

Utöver det ska vi blicka vidare ut i världen. Vi ska söka inspiration av syskonpartier som lyckats. Jag vill speciellt nämna Demokraterna i USA och Labour i Storbritannien som snabbt funnit en konstruktiv oppositionsroll och som gått från 29 procent i valet förra året till 43 procent i de senaste opinionsmätningarna. Och självklart tänker jag på vännerna i det norska Arbeiderpartiet som har gjort en fantastisk resa med sitt parti.

Som gammal basketspelare vet jag hur mycket vi har att lära av det ideella engagemanget inom idrottsrörelsen. Men jag vet också betydelsen av att göra poäng. Just nu ligger vi under i den här matchen, men det är fortfarande bara första perioden. Det är fjärde perioden som räknas – så in på plan allihop, fem åt gången, och tillsammans spelar vi för seger 2014!

Kongressombud, vi har goda förutsättningar att lyckas. I den senaste valrörelsens samtalskampanj genomförde vi 1,3 miljoner samtal runt om i Sverige. Det är imponerande. Vår webbplats har utsetts till bästa partisajt två år i rad och bloggnätverket Netroots växer som progressiv röst på nätet. De inspirerar, de engagerar och de utmanar. Våra värderingar och vår samhällsmodell, som Håkan talade så tydligt och klart om i går, är tidlösa, och när vi får gammalt och nytt folkrörelsearbete att lira ihop blir vi oslagbara.

Men det kommer kräva hårt arbete och vi har mycket att ta tag i. I vårt kongressmaterial ”Ett Sverige för morgondagen”, men också i kriskommissionens rapport, står det att vi ska vara Sveriges mest ödmjuka, nyfikna och öppna parti. Det är ett förhållningssätt som förpliktigar. Vi kommer bli bedömda inte utifrån vad vi säger den här helgen, i alla fall inte i huvudsak, utan vi kommer att bli bedömda utifrån hur vi agerar när vi kommer hem till det vardagliga arbetet, för det är där som det viktigaste arbetet sker.

Partivänner, över till en helt annan fråga. Den senaste tiden är vi många som har känt att vår process för att hantera personfrågor har visat på brister. Ingen skugga ska falla på dem som den här gången fått axla det tunga och svåra ansvaret som valberedningsarbete oundvikligen innebär. Vi har våra stadgar och de gäller tills något annat beslutas. De ska följas. Men jag känner starkt att vi måste utveckla metoderna för att välja partivänner till ledande befattningar. Exakt hur det ska ske är det för tidigt att säga. Det handlar ofta om svåra avvägningar och det enkla är inte alltid det rätta. Men att vi behöver en

förändring är uppenbart.

Vi måste förnya våra arbetsformer och se över vår hur vår interndemokrati fungerar, så att öppenhet och inflytande, tydlighet och respekt för partivänner samspelar. Jag vill därför ge kongressen ett tydligt besked om att en av organisationsutredningens viktigaste uppgifter är se över vårt nuvarande system för personval och återkomma till partistyrelsen med ett förslag som för oss närmare målsättningen att vara Sveriges mest ödmjuka, nyfikna och öppna parti.

Men det är inte bara valberedningsprocesserna som behöver förbättras och öppnas upp. Också formerna för partistyrelsens arbete och kongressarbetet behöver ses över och utvecklas. Kriskommissionen har presenterat flera intressanta idéer för detta som organisationsutredningen kan och ska ta vidare på olika sätt. I det arbetet ska samarbetet med progressiva krafter utanför vårt parti utvecklas. Det handlar om forskare, företagare, tankesmedjor både i Sverige och på andra ställen, författare och konstnärer, debattörer – många är dem vars debatter och kunskaper vi ska ta tillvara. Det pågår massa spännande samtal där ute – och i dem vill vi vara med. Vi behöver inte alltid hålla med men vi ska finnas med i samtalen. Vi ska öppna upp vårt parti och göra det lättare att engagera sig och därför ska vi vara med i samtal också på andra ställen. Vi får inte fastna i frågan om hur vi organiserar oss utan vi måste fokusera på hur vi kanaliserar engagemang. Om en grupp föräldralediga mammor och pappor vill träffas en söndag i månaden för att få barnpassning en timme eller två och under tiden prata politik – då ska de lätt kunna göra det genom att bilda en S-förening. Det ska vara låga trösklar och enkelt att gå med och det ska också vara enkelt att starta en förening. Vi måste uppvärdera förmågan och den svåra kompetens det faktiskt är att både värva medlemmar och att starta föreningar.

Vi ska uppmuntra och underlätta formandet av nationella och regionala nätverk för olika politikområden och sakfrågor. Även om man bor i Stockholm kanske man kan vara intresserad av gruvnäring, eller ta besöksnäringen som togs upp i diskussionen, som är en väldigt gemensam fråga som vi behöver jobba med över hela landet.

Samtalskampanjen i valrörelsen var en bra start. Den ska utvecklas och vi ska fortsätta att samtala också mellan valen. En spännande idé från kriskommissionen är förslaget om ett nationellt callcenter för medlemsvärvning.

Medlemsvärvningen kan vi jobba mer professionellt med men medlemmen är alltid medlem i den lokala föreningen så vi måste få mottagandet och värvandet att fungera ihop. Ett nationellt callcenter är intressant och bör prövas.

Tillsammans ska vi växa. Vi ska vara öppna och inbjudande mot människor runt omkring oss. I det arbetet ska vi bli bättre på att beskriva vad den nya medlemmen erbjuds hos oss och för att bli det måste vi bestämma oss för varför vi värvar nya medlemmar. Värvar vi nya medlemmar till en speciell ruta i en organisation eller värvar vi nya medlemmar för att vi vill växa och bli fler och förändra samhället? Jag tror att det handlar om det sistnämnda, att vi vill värva medlemmar för att alla ska kunna vara med och förändra samhället – i det stora eller i det lilla.

Själv gick jag med i partiet när jag pluggade på Stockholms universitet. Jag fick helt enkelt frågan. ”Du pratar ju politik hela tiden – du måste komma med” sade en studiekompis. Och på den vägen är det för detta lilla möte med en enskild person, som Mona Sahlin sade i sitt öppningstal i fredags, gav mig möjligheter att dels påverka, dels lära mig en massa saker som jag inte hade kunnat annars. Den här kompisens personliga engagemang fångade upp mitt intresse för bostäder och miljöpolitik som var det jag brann mest för vid det tillfället.

Vår utmaning nu är densamma – kanalisera alla de enskilda mötena till engagemang för verklig samhällsförändring!

Partivänner, om politik är att vilja måste vi kunna svara på vad vi vill. Vi ska ligga i framkant vad gäller politiskt kampanjarbete, vi ska utvärdera vad som fungerar och vi ska våga testa nya metoder. Men vi måste bli mer uthålliga och vi måste bli mer konkreta när vi omsätter våra grundläggande värderingar i skarpa politiska förslag.

Det är inte flest kampanjer eller sloganer som gör att vi vinner val. Som medborgare genomskådar man politiskt korrekta självklarheter. Man vill ha substans. Vi behöver tydliga budskap om vad vi vill med Sverige – annars kommer ingen höra vad vi säger. Därför måste politik och organisation hänga ihop bättre och därför ska vi fortsätta den organisatoriska förändring av partiet som vi har inlett. Ibrahim
Baylan har visat stort prov på ledarskap när han efter valförlusten lett arbetet

med att omorganisera partistyrelsen och riksdagsgruppen. Omorganisationen var beslutad av partikongressen långt före valresultatet men förlusten ställde saker på sin spets. Den här svåra men nödvändiga omställningen är påbörjad och ska fullföljas, för organisation och politik ska hålla ihop bättre och då är detta en förutsättning.

Den regionala organisationen och det lokala arbetet måste hänga ihop bättre med det nationella. Tänk vilken inneboende kraft vi kan släppa loss om vi bättre kopplar formandet av den nationella oppositionspolitiken till folkrörelsearbetet runt om i landet. Låt säga att förskolan ska diskuteras i riksdagen och att vi, genom partiorganisationen inför en sådan debatt, går ut i samtal med föräldrar på förskolor i landets alla 290 kommuner och har med oss deras idéer in i utskottsarbetet och in i riksdagens kammare. Tänk, vilken kraft och med vilken fantastisk legitimitet vi skulle kunna forma oppositionsarbetet!

I vårt parti ska man inte bara få möjlighet att påverka politiken utan också att förkovra sig, växa och utvecklas som människa. Partiets studieverksamhet behöver ses över i grunden och vi behöver göra ordentliga investeringar i utvecklingsverksamheten. ABF:s förbundssekreterare Annika Nilsson leder en utredning om vår studieverksamhet och hon kommer presentera en rad konkreta förslag som jag ser fram emot att ta del av.

En viktig del av studiearbetet är Campus Bommersvik som ska bli ett centrum för kvalificerad utbildning och kompetensutveckling, både för förtroendevalda och anställda i partiet. Tillsammans med SSU och LO drar vi redan i år igång en stor satsning på att utbilda unga ledare. 500 deltagare under 30 år ska under de kommande fem åren få chans att fördjupa sina kunskaper och sina kontaktnät inom ramen för Bommersviksakademien. Själv kommer jag att föreslå att det verkställande utskottet som ett av sina första beslut utser en särskild studieledare i VU som får ansvar för studieverksamheten och att den prioriteras och utvecklas. Hela partiet ska bli en idéernas vapensmedja!

Partivänner, Sverige har bara ett parti som står på löntagarnas sida och det heter Arbetarepartiet Socialdemokraterna. Banden mellan socialdemokratin och LO bygger på en värdegemenskap som varit till gagn inte bara för våra medlemmar utan för hela det svenska samhällets utveckling – när det gäller både arbetsmarknadens funktionssätt och samhället i stort.

Det finns de som kallar LO för ett särintresse. Jag menar att LO har en särställning. Vi är två grenar på samma träd och därför ska den facklig-politiska samverkan utvecklas – inte avvecklas. Därför ser jag med stort intresse fram emot den utredning som Ylva Thörn just nu genomför om den facklig-politiska samverkan. Den ska levereras nästa vecka och det ska bli mycket intressant att ta del av hennes ställningstaganden.

Utöver detta samarbete med LO kommer jag att bjuda in de tre fackliga centralorganisationernas ledningar. Syftet är att diskutera hur vi på ett kontinuerligt och strukturerat sätt kan få ta del av alla de tre centralorganisationernas idéer om hur fler jobb kan skapas och arbetslivet utvecklas. För oss kommer det arbetet att vara helt centralt.

Partivänner, vi har mycket att göra. Vi ska redan tidigt under mandatperioden förbereda oss för att undvika ytterligare ett misslyckande när det kommer till att sätta ihop våra listor inför nästa val. Vi ska vara en bred politisk rörelse och det måste återspeglas också på våra listor. I dagens riksdagsgrupp finns det inte en enda ålderspensionär. Samtidigt blir Sveriges befolkning faktiskt allt äldre. Det håller inte. Vi behöver bli fler äldre. Men framför allt behövs det fler yngre. Vi måste släppa fram en ny generation på ledande positioner som får möjlighet att ta ansvar, växa och prövas. SSU har med rätta skällt ut partiet. Jag hoppas att du, Jytte, fortsätter vara en konstruktiv blåslampa på partiet fram till er kongress i augusti och att din efterträdare tar samma fajt. Partiet behöver er mer än någonsin!

Allt detta är stora utmaningar som kräver konkreta svar, eller kortare uttryckt, ett stort engagemang. Det för mig över på det tredje området jag vill tala om – självförtroende.

Vi har, inte bara de senaste åren utan mycket längre, varit alldeles för defensiva. Det måste bli ett slut på det, för det är att förminska socialdemokratins idé att inte tro att jämlikhet, frihet och gemensamt ansvarstagande omfamnas av så oerhört många fler än dem som röstade på oss i det senaste valet.

Det finns de som ser en motsättning mellan att vilja vinna val och vara trogen sina värderingar. Det tror jag faktiskt är trams och jag skäms inte för att säga att vi måste fokusera på att vinna val – inte för att vi vill ha makten för maktens skull utan för att vi vill genomföra våra idéer för Sverige. Vi ska slåss om varje

röst och om varje mandat, i varenda valkrets i alla Sveriges 21 län, 290 kommuner och 6 063 valdistrikt. Vi ska söka förtroendet fast övertygade om att det går att vinna val med vår politik – nästan överallt i varje fall.

Det kan låta naivt, men tvärtom är jag realist. Jag inser att om vi ska vara relevanta i hela Sveriges måste vi söka förtroende hos alla dem som tror att Sverige blir starkare och individen friare om vi tar gemensamt ansvar för varandra – från norr till söder, från förort till innestad, från villaområde till hyresrätt, från landsbygd till stadsbygd. Jag vet att det är möjligt, för historien är full av fantastiska revanscher.

Jag minns när Niel Kinnocks Labour förlorade valet mot Tories 1993 och Storbritannien såg ut att vara en evig bastion för Thatcherismen och dess arvtagare. Labour räknades ut för alltid. Men de bröt ihop och kom igen.

Jag var i USA när Al Gore förlorade mot Bush. Då sa demokrater jag talade med att om vi inte vinner nu så vinner vi aldrig. Demokraterna förlorade, bröt ihop och kom igen. Demokraterna antog en strategi som kom att kallas The 50 State Strategy och såg till att ha en aktiv och levande partiorganisation över hela landet. Det var en strategi som till slut ledde Barack Obama till Vita Huset. Strategin gick ut på att inte ta något för givet och inte heller ge upp på förhand. Den krävde självförtroende.

Dessa tre områden tror jag är nyckeln: omtanke, som i omtanke om varandra i partiet, engagemang, som i insikten att vi fortsatt måste utveckla av både politik och parti samt självförtroende, som i en orubblig tro på att våra idéer om jämlikhet, frihet och gemensamt ansvarstagande har sina bästa stunder framför sig.

Partivänner, det är fantastiskt att samlas till kongress men mycket lite av vårt arbete är egentligen högtidstal. Vi har sedan vi samlades i fredags diskuterat de politiska delarna i partistyrelsens diskussionsunderlag, kriskommissionens rapport och en hel del andra underlag. Det har varit en bred och spännande diskussion, som med all tydlighet visar att vi alla känner en stor otålighet att fortsätta vårt politiska utvecklingsarbete, för det är just det diskussionen handlar om.

Debatten är inte slut när vi skiljs i eftermiddag. Tvärtom. Nu ska vi fortsätta

arbetet i våra partiföreningar, arbetarekommuner och partidistrikt samt förhoppningsvis också i sidoorganisationerna. I höst kommer vi att samlas till förtroenderåd för att ta tag i något eller några politiska områden som vi särskilt ska diskutera och utveckla. Jag ser framför mig att vi utvecklar arbetsformerna för förtroenderådet och inte minst avsätter mer tid för de viktiga politiska debatterna och diskussionerna.

Under 2012 kommer ytterligare förtroenderåd och hållas och 2013 ska, enligt våra stadgar, nästa ordinarie kongress hållas. Men 2013 har många fler månader än november och man skulle kunna tänka sig att lägga den ordinarie kongressen tidigare under året. Det är en fråga som jag kommer att ta med mig, så att vi kan få en politisk debatt som leder till konkreta politiska beslut i tid, så att vi hinner samla ihop oss ordentligt.

Utöver förtroenderåd och kongress har vi också beslutat om programkommissionen där diskussionerna från den här helgen ska finnas med. Det ska också tillsättas en organisationsutredning och den debatt och det samtal som följer på mitt tal kommer att vara en viktig del av organisationsutredningen.

En av mina första arbetsuppgifter blir att ta fram direktiv till organisationsutredningen och sätta samman gruppen. Sedan tar vi med oss engagemanget från de här dagarna. Med omtanke, engagemang och självförtroende ska vi ta tag i det myckna jobb vi har, för nu sätter vi igång!

Källa
Manuskript hämtat från socialdemokraterna.se (2025-06-25)

Taggar
Politiska tal, Socialdemokraterna

URI
https://www.svenskatal.se/tale/carin-jamtin-tal-pa-socialdemokraternas-extrakongress-2011